

Veiledning og tilleggsoppgaver til kapittel 8 i *Her bor vi 2*

Generelle kommentarer til kapittel 8 *Hva er i veien med deg?*

I dette kapittelet står helsa i sentrum. Den innledende tegningen viser Arif på sofaen mens Leyla er opptatt på kjøkkenet. Kjønnssroller og spørsmålet om hvem som gjør hva, kan gjerne være et emne for en samtale om tegningen. Arifs mindre sunne livsstil er imidlertid et hovedtema i kapittelet, og etter hvert kan man lede samtalen inn på hva som ikke er så bra med Arifs oppførsel, og hvilke konsekvenser livsførselen kan få. Arif ser sport på TV, men det er kanskje ikke nok til å holde seg sunn og frisk.

Kursdeltakernes egne erfaringer med helsevesenet kan bidra til at gruppa får viktig informasjon. Systemet med fastlege er noe som uansett bør forklares. I *Her bor vi 1* er det en del stoff på nettet om dette. Både Nav og norge.no har mye stoff om fastlege. Søk på nettet på fastlegeordningen og MinFastlege, så er det enkelt å finne informasjon.

Det er naturlig i dette kapittelet å trene på timebestilling. Da må man repetere klokkeslett, dager og datoer. En repetisjon og en utvidelse av vokabularet for kroppsdelar vil også være naturlig.

Navn på ulike typer helseproblemer og sykdommer kan komme fram hvis kursdeltakerne forteller om egne erfaringer. Likeledes vil en samtale om hva som skjer ved et vanlig legebesøk, være til nytte.

Arif kan ha fått diabetes. Ifølge helsestatistikken er innvandrere fra Asia overrepresentert blant dem som får denne sykdommen. Sykdommen kan skyldes en kombinasjon av genetiske forhold og livsstil.

Grammatikk

Bruken av *synes* og *tror* er ikke lett. Det kan virke som om de fleste utlendinger bruker *synes* mer enn det som er naturlig i norsk. Vi bruker bare *synes* når vi kommer med rent subjektive uttalelser. Vi kan *synes* noe om saker det kan være ulike meninger om. Dersom det kan finnes et objektivt svar, en fasit, bruker vi ikke *synes*.

Man kan være uenig om hva hovedstaden i Colombia heter, men bare en av meningene er riktig, og derfor kan vi ikke bruke *synes*.

Når det gjelder meninger uten et fasitsvar, bruker vi *synes* om det vi faktisk har erfart. Vi kan *synes* at Bergen er en pen by, at det er varmt i Sudan, at en oppgave er vanskelig, bare hvis vi har gjort våre egne erfaringer. Ellers må vi *tro* – eller *vite* – noe om forholdene.

Uttale

For å kommunisere med helsepersonell, er det viktig å oppfatte ordene som blir sagt, og å formidle det man egentlig vil si på en forståelig måte.

Både i ekstraoppgavene som hører til dette kapittelet, i lytteoppgavene og i elevenes nettoppgaver, er det en god del oppgaver som går på forskjellen mellom lang og kort vokal, og på å skille mellom vokaler som ofte faller vanskelig for utlendinger. I mange tilfeller er den eneste forskjellen mellom to ord om ordet har kort eller lang vokal: *legen – leggen, tak – takk, mat – matt, måte – måtte*.

I andre tilfeller er det vokaler som kan være vanskelige for mange utlendinger, som er den eneste forskjellen: *blø – blå, bryst – brist, øre – åre, være – våre*.

Kommentarer til diskusjonsoppgavene i boka

Om oppgave 13

Denne oppgaven inneholder flere mulige diskusjonstemaer. Elevene kan krysse av om de er enige eller uenige i et utsagn. Noen som har ulik mening kan deretter diskutere emnet videre i små grupper. Elevene kan trene seg på å forklare hvorfor de mener det de mener.

Om oppgave 10

Denne oppgaven kan utvides til å gjelde en generell diskusjon om hva som er sunt, og hva som ikke er det. I hvilken grad følger man de rådene man får om en sunnere livsstil? Tror de Arif kommer til å følge rådene han får?

I helsevesenet er de opptatt av at menn er sene til å ta kontakt når de begynner å få symptomer på at noe er galt, mens kvinner mye raskere kontakter legen sin. Det er derfor ikke noe utypisk i at det er Leyla som er opptatt av å få Arif til å komme seg til legen. Teksten på side 125 kan brukes som utgangspunkt for en samtale om elevene har erfart slike kjønnsforskjeller.

Kommentarer til tilleggsoppgavene

Oppgave 8.1

Oppgaven går ut på å trene inn uttrykket *for* (adjektiv) *til å...*

Oppgave 8.2

Oppgaven oppfordrer til å bruke uttrykk fra teksten i egne setninger.

Oppgave 8.3

Oppgave 3 inneholder en del ord for deler av kroppen.

Læreren kan lese ordene fra denne oppgaven ett og ett, mens elevene raskt skal peke på den aktuelle kroppsdel.

Ordene kan overføres til et lysark slik at de kan vises i klassen. Læreren peker på et ord som elevene så uttaler og viser at de vet hva ordet betyr.

Eventuelt kan elevene arbeide to og to sammen, slik at en elev sier et ord, og den andre viser hva det betyr. Deretter kommer den andre med et ord osv.

Oppgave 8.4

Oppgaven kan også overføres til lysark. Poenget her er å legge vekt på at ordene har lang vokal. Overdriv gjerne vokallengden for å understreke dette.

Oppgave 8.5

Oppgaven dreier seg om å høre forskjell på lang og kort vokal, og deretter selv å uttale det riktig. Svært mange ord på norsk har ulik vokallengde som eneste forskjell, så det er viktig å trene på dette.

Læreren kan lese et av ordene i hvert par, mens elevene krysser av på det ordet de hører.

Det kan gjøres flere ganger dersom resultatet viser at det kan være ønskelig. Læreren kan da naturligvis variere mellom hvilke ord som leses.

To og to elever kan sitte sammen. Den ene sier et av ordene, og den andre peker på det ordet som vedkommende hører.

Senere kan læreren lese et utvalg av ordene som diktat.

Oppgave 8.6

Oppgave 6 er et rollespill. Person A ønsker time hos legen, men har en del forpliktelser som gjør at han ikke kan komme når som helst.

Person B har oversikt over legens ledige timer de nærmeste dagene.

Deltakerne jobber sammen to og to for å komme fram til en time som passer.

Etterpå kan (noen av) samtalene framføres i klassen.

Oppgave 8.7 Ekstratekst

Fingerregla er det mange som synes det er morsomt å lære utenat.

Oppgave 8.1 Fyll ut slik som i eksempelet

syk Jeg er *for syk til å* gå på skolen.

trøtt Jeg er _____ trene.

ung Hun er _____ reise alene.

frisk Jeg er _____ gå til legen.

stor Du er _____ gråte.

liten Hun er _____ begynne på skolen.

gammel Han er _____ reise så langt.

sulten Jeg er _____ vente til middag.

mett Jeg er _____ spise dessert.

syk Han er _____ jobbe.

gammel Jeg er _____ begynne å trene.

mye Han arbeider _____ få tid til å trene.

Oppgave 8.2 Skriv setninger

Jeg føler _____.

Jeg må bestille _____.

Jeg har vondt _____.

Jeg synes _____.

Jeg er for gammel _____.

Jeg tror _____.

Oppgave 8.3 Pek på det

magen

nesa

foten

finger

hodet

huden

håret

brystet

ryggen

hånda

kneet

øyet

øret

munnen

kinnet

Oppgave 8.4 Lange vokaler

legen time føle tåa

magen nesa foten

kneet hodet huden

Oppgave 8.5 Lang eller kort vokal?

tak takk

legen leggen

pine pinne

fine finne

mine minne

slike slikke

vane vanne

hete hette

være verre

nyte nytte

føle følge

spis spiss

gråt grått

Oppgave 8.6 Rollespill

A

Du heter Ole Bakken (hvis du er mann).

Du heter Marit Bakken (hvis du er kvinne).

Du har vondt i magen og vil bestille time hos legen så snart som mulig.

Du ringer på en tirsdag.

Du må følge sønnen din i barnehagen klokka ni
og hente ham klokka fire hver dag.

Onsdag har du et viktig møte på jobben klokka ett.

Det tar omtrent en halv time å komme fra jobben eller barnehagen til
legekontoret.

B

Du jobber på legekontoret.

Du må prøve å finne en ledig time til Ole Bakken/Marit Bakken som ringer til
deg.

Legen har ledig time onsdag klokka halv to og kvart på fire.

Torsdag er det ledig time klokka halv ni og klokka tolv.

Oppgave 8.7

tommeltott

slikkepott

langemann

gullebrann

og lille Petter spillemann

